

alaisten alueiden luovuttamista rakennettaviksi ryhtymään sen suuntaisiin toimenpiteisiin, ettei näiltä alueilta Huopalahteen johdettu likavesi aikaansaisi terveydellisiä haittoja kaupungille.

Rakennus-
kaavan aikaan-
saaminen Pa-
kinkylän hu-
vilayhdys-
kunnalle.

Kun Helsingin kaupunki oli Helsingin pitäjän Baggbölen kylän suurimpia maanomistajia ja kaupungille kuuluva maa kolmelta taholta ympäröi Pakinkylän taajaväkistä yhdyskuntaa, esittivät Helsingin pitäjän kunnanvaltuutetut, että mainittua huvila-alueetta varten laadittaisiin rakennuskaava kaupungin toimesta. Rahatoimikamari puolsi myöntymistä tähän anomukseen ja piti tarkoituksenmukaisena, että rakennuskaava laadittaisiin samalla kuin kaupungin Helsingin pitäjästä hiljattain ostamain maa-alueiden jaoituskaavakin. Kamarin esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti 1) Pakinkylän huvilayhdyskunnan rakennuskaavan siihen kuuluvine rakennusjärjestyksineen laadittavaksi kaupungin kustannuksella ja sen toimesta, minkä ohessa mainitun yhdyskunnan alueen korkeusmittaussuunnitelman laatimista varten osoitettiin valtuuston käyttövaroista 20,000 markkaa.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Erinäisten Helsingin pitäjän Kärbölen kylän tilain osto.

Sittenkuin maanmittari K. L. J. Bergman oli asianomaisten omistajain puolesta kaupungin lunastettavaksi tarjonnut erinäiset Helsingin pitäjän Kärbölen kylässä sijaitsevat tilat, teki 2) rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle joulukuun 12:ntena 1917 päivätyn esityksen asiasta. Tilojen yhteenlaskettu pinta-ala oli 290,399 ha ja kauppahinta kaikkiaan 1,205,000 markkaa eli keskimäärin 41.5 penniä neliömetriltä. Rahatoimikamarin mielestä oli ehdotettu maatilain osto tarpeellinen rengas kaupunkialueen suunnitelmanmukaisessa kehityksessä, sillä ainoastaan kapea vyöhyke Malmgårdin kruununvirkatalon tiluksia erotti kaupungin omistamaa Reimarsin taloa nyt puheena olevasta tilusryhmästä, jonka osto siten tarjosi mahdollisuuden saattaa kaupunginaseman ulkopuolella sijaitsevat kaupungin tilukset paremmin yhteen jaksoon. Mitä puheenalaisen tilusryhmän käyttämiseen tuli, huomautti rahatoimikamari, että tilat tasaisen pintamuodostuksensa johdosta oivallisesti soveltuivat asutustarkoituksiin ja yleisten laitosten paikaksi. Sotaväen sota-aikana tekemät leveät, hyvin rakennetut tiet tuntuvasti helpottivat huvila-asutusta, minkä ohessa kaupungilta säästyisivät ne runsaat kustannukset, joita teiden teettämisestä muutoin voisi olla. Vastamai-

1) Kvston pöytäk. 10. 9. 35 §. — 2) Kvston pain. asiakirj. n:o 68 vuod. 1917.

nittujen uusien teiden johdosta oli käytettävänä hyvä kulkuyhteys sekä Sockenbackan ja Hoplaxin asemille että itään Äggelbyhyn ja Kottbyhyn, millä seikalla oli erikoista merkitystä alueiden asutusta silmällä pitäen. Kaupungin varsin rasittuneesta taloudellisesta tilasta huolimatta oli kamari yksimielisesti päättänyt puoltaa tiloja heti ostettavaksi ja laatinut omistajain kanssa alustavat kauppakirjat, jotka velvoittivat kaupunkia kohta, kuin kaupunginvaltuusto oli ne hyväksynyt. Kaikissa kauppakirjoissa oli kaupungille varattu se korvaus, mikä ehkä maksettiin linnoitustöiden johdosta maataloille koituneista vahingoista, jotka oli arvioitu 200,000 markan vaiheille. Rahatoimikamari sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi: ostaa seuraavat Helsingin pitäjän Kärbölen kylän maatilat alempana mainituista hinnoista ja muutoin alustavissa kauppakirjoissa esitetyin ehdoin, nimittäin:

a) Hömossan nimisen uutistilan n:o 3⁶ ynnä Helleberg n:o 5³ ja Kvetlas n:o 5⁴ nimiset palstatilat rakennuksineen ja irtaimistoineen 60,000 markan hinnasta;

b) Haga nimisen uutistilan n:o 3⁵ irtaimistoineen 50,000 markan hinnasta;

c) Gamlas nimisen uutistilan n:o 3⁷ irtaimistoineen 40,000 markan hinnasta;

d) Gamlas nimisen verotalon n:o 3 osat n:o 3³ irtaimistoineen sekä Stenkullan uutistilan n:o 5¹⁰ yhteensä 150,000 markan hinnasta;

e) Gamlas nimisen verotalon n:o 3 osat n:o 3¹ ynnä Rutan n:o 3⁴ ja Tomtbacken n:o 3⁹ nimiset palstatilat irtaimistoineen 400,000 markan hinnasta;

f) Grankullan uutistilan n:o 5⁷ ja Lövkullan palstatilan n:o 5⁶ rakennuksineen ja irtaimistoineen 80,000 markan hinnasta;

g) Håkansdalın uutistilan n:o 5⁸ irtaimistoineen 80,000 markan hinnasta;

h) Fridkullan uutistilan n:o 5⁹ irtaimistoineen 75,000 markan hinnasta;

i) Mariedal n:o 2¹ ja Stenbrottet n:o 5⁵ nimiset palstatilat rakennuksineen ja irtaimistoineen 60,000 markan hinnasta; ja

j) Stenbackan palstatilan n:o 3⁸ rakennuksineen 10,000 markan hinnasta;

200,000 markan hinnasta ostaa kaikki Tolvmans aktiebolag yhtiön osakkeet;

edellä lueteltujen kiinteistöjen, irtaimistojen ja osakkeiden kauppahinnan sekä lainhuudatuskulujen suoritukseksi osoittaa yhteensä 1,216,000 markkaa maksettavaksi 1917 vuoden obligatiolainasta;

ryhtyä päätösten toimeenpanon vaatimiin toimenpiteisiin; sekä antaa Boxbacka aktiebolag yhtiön toimeksi toistaiseksi hoitaa siten ostettuja maatiloja.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen kaikilta kohdin, minkä ohessa leskirouva A. Holmbergin anomus Grankullan uutistilan ja Lövkullan palstatilan kaupan purkamisesta evättiin.

Sittemmin mainitsi rahatoimikamari joulukuun 5:ntenä päivätysssä kirjelmässä, että Grankullan uutistilan ja Lövkullan palstatilan kaupalle ei ollut edeltäpäin hankittu kihlakunnanoikeuden hyväksymistä, mikäli kahden alaikäisen tilaosuuksia koski. Leskirouva A. Holmberg oli kuitenkin omasta puolestaan ja näiden molempain alaikäisten holhoojana anonut ja saanut kihlakunnanoikeudelta luvan Helsingin kaupungille myydä vastamainitut tilat holhouslautakunnan hyväksymisin ehdoin, nimittäin että kauppahinta oli oleva 125,000 markkaa, siihen luettuna osa irtaimistoakin, sekä että rouva Holmberg lapsineen sai maksutta viiden vuoden aikana nauttia tiloja hyväkseen. Rahatoimikamariin antamassaan ilmoituksessa oli rouva Holmberg edelleen erottanut kaupasta irtaimiston. Kamari oli, siihen nähden että puheenalaiset uutis- ja palstatila sijaitsivat Kårbölen ja muiden kaupungin lunastamien tiluksien sekä kaupungin omistaman Äggelbyn kartanon välillä, joten kaupungin ja Kårbölen välinen yhteys kävisi mahdottomaksi, jos ensinmainitut tilat olivat vieraan hallussa, pitänyt välttämättömänä, että kaupunki lunasti nämä tilat rouva Holmbergin panemin ehdoin sekä, jottei hintaa enää voitaisi korottaa, joulukuun 4 päivänä laatinut kauppakirjan, jonka leskirouva Holmberg oli allekirjoittanut.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen puheenalaisten tilain ostamisesta korotetusta hinnasta.

Evätty tarjous
erään Helsin-
gin pitäjän
Malmbyn ky-
lässä sijaitse-
van palstatilan
ostosta.

Sittenkuin palstatilanomistaja K. O. Suisto oli kaupungin lunastettavaksi tarjonnut Helsingin pitäjän Malmbyn kylän Stensbölen talosta erotetun palstatilan sekä sittemmin ilmoittanut olevansa halukas myymään sen 37,500 markan hinnasta eli 60 pennistä neliömetrin, jonka hintaiseksi kaupungin arviomiehet olivat sen arvanneet, oli kaupungin yleisten töiden hallitus puoltanut kauppaa rahatoimikamarin hyväksyttäväksi. Kun kuitenkin oli käynyt selville, että Pehrskin ja Brusaksen talon välillä sijaitsevan Stensbölen säterin osa käsitti puheena olevan palstatilan lisäksi kolme muuta palstatilaa ja näiden kaikkien lunastaminen oli näyttänyt hallituksesta suotavalta, oli näidenkin palstatilain myyntitarjous hankittu, ja olivat omistajat herrat K. Lith, K. Elg ja G. Kavonius

¹⁾ Kvston pöytäk. 24. 1. 49 §. — ²⁾ S:n 17. 12. 31 §.

suostuneet kaupungille luovuttamaan tiluspalstansa samasta yksikkö hinnasta, jota Suisto oli vaatinut, Lith sillä ehdolla että kaupunki samalla lunastaisi hänen omistamansa toisenkin, Brusaksen talon tiluksilla sijaitsevan, 0,5 hehtaarin laajuisen palstatilan. Katselmusmiehet puolsivat ostettaviksi kaikkia neljää palstatilaa, joiden yhteenlaskettu pinta-ala oli 16,472 ha, edellä mainitusta yksikkö hinnasta eli kaikkiaan 109,000 markasta. Hallitus jätti rahatoimikamarin harkittavaksi, eikö kaupungilla olisi syytä launastaa kaikki puheena olevat palstatilat, varsinkin kun kaupungin joka tapauksessa täytyisi ne vastedes ostaa, koska ne sijaitsivat kaupungin tilusten keskellä.

Asiasta tammikuun 24 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari kuitenkin mainitsi palstatilanomistaja Elgin peruuttaneen myyntitarjouksensa, minkä johdosta muiden puheena olevain palstatilain omistaminen oli kaupungille hyödytön, koska palstatilat ainoastaan toistensa yhteydessä olivat kaupungille tärkeät. Kun kamari sitä paitsi oli pitänyt hakijan vaatimaa hintaa liiallisena, esitti kamari, ettei kaupunginvaltuusto nykyään ottaisi huomioon palstatilanomistaja Suiston tarjousta.

Valtuusto päätti ¹⁾ jättää ostokysymyksen raukeamaan.

Syyskuun 6:nä 1917 päivätyssä esityksessä ²⁾ rahatoimikamari lausui, että 8 tunnin työpäivän käytäntöön ottamisen johdosta Nickbyn mielisairaalassa oli käynyt välttämättömäksi hankkia sopivat asuinhuoneet sairaalan lisätylle henkilökunnalle. Kun ainoastaan kuuden ullakkohuoneen sisustamisesta kahteen sairaalan paviljonkiin olisi kustannuksia 69,400 markkaa, oli kaupungin sairaalaylihallitus koettanut mielisairaalan läheisyydestä saada halvempia asuntoja. Ylihallituksen ilmoitettua, että sairaalan läheisyydestä oli sekä kokonsa että tilavuutensa puolesta sopiva asuinrakennus ynnä ulkokuonerakennus ostettavissa, oli rahatoimikamari tehnyt alustavan sopimuksen mainittujen rakennusten ynnä niiden paikkana olevain palstatilain ostosta sekä, kun tämä asian ratkaisu näytti erittäin edulliselta ja korjaustöiden teettämisellä oli ollut kiire, määrännyt työt aloitettaviksi. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

asunnon hankkimiseksi Nickbyn mielisairaalan lisätylle palveluskunnalle hyväksyä rahatoimikamarin toimenpiteen alustavasti ostaa Boda ja Boda I nimiset, Sipoon pitäjän Nickbyn kylän Joffsin verotalon Tallbacka nimisestä osasta litt. 5¹ erilleen murrettu palstatilat rakennuksineen kauppakirjassa mainituin ehdoin sekä tähän tarkoitukseen kaupunginvaltuuston käyttövaroista osoittaa 9,500 markkaa; samoin kuin

Palstatilain ja rakennusten osto Nickbyn mielisairaallalle.

¹⁾ Kvston pöytäk. 21. 5. 22 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 54 vuod. 1917.

että varsinainen valtuusto tämän jälkeen päättäisi:

tarpeellisten muutos- ja korjaustöiden teettämiseksi tiluksella sijaitsevassa asuinrakennuksessa käyttövaroistaan osoittaa 10,800 markkaa.

Kun uuden kunnallislain mukaan kaupunginvaltuusto varsinaisessa kokoonpanossaan oli oikeutettu käsittelemään maanhankintakysymyksiä, päätti 1) valtuusto hyväksyä kamarin ehdotukset sekä mainittujen palstatilain ostoon että muutos- ja korjaustöihin nähden.

Oulunkylän
Kullan torpan
huvilatituksen
hankinta.

Rahatoimikamariin antamassaan tarjouksessa marraskuun 30 päivästä 1917 oli toiminimi Veljekset Udd tarjonnut kaupungin lunastettavaksi Oulunkylässä omistamansa Kullan torpan kiinteistön, joka käsitti 16,750 m²:n laajuisen alan ynnä kaksi asuinrakennusta ja talousrakennuksen. Asiasta antamassaan lausunnossa vaivais-
hoitohallitus puolsi kauppaa, koska vaivaishoidon huostaan otettavain lasten majoittaminen kohtasi suuria vaikeuksia ja puheen-
alainen huvilaryhmä oli sopiva lastenkodiksi. Toiminimi vaati hintaa 323,750 markkaa, jota vastoin kaupungin katselmusmiehet olivat arvioineet kiinteistön 200,000 markan hintaiseksi. Rahatoimikamarin kesäkuun 6 päivänä tekemän ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti 2) antamalla vastikkeeksi seuraavat Töölön tontit, nimittäin Florantien n:o 14, L. viertotien n:o 15 ja Tunturilaaksonkadun n:o 15, hankkia huvilaryhmän kaupungin omaksi, kuitenkin sillä ehdolla että hakijain tuli sitoutua antamaan kaupungille 40,900 markan määräinen velkakirja mainittujen 3,317.6 m²:n laajuisten ja 240,900 markan hintaisiksi arvattujen tonttien ja Kullan torpan välisen arvonerotuksen tasoittamiseksi. Huvilarakennukset annettiin vaivaishoitohallituksen käytettäväksi lastenhoitotarkoituksiin. Sittemmin täydensi 3) valtuusto hakijain pyynnöstä edellä mainittua päätöstään siten, että tonttien rakennusaikaa pitennettiin kahdella vuodella rakennusjärjestyksessä määrätyn ajan lisäksi.

Evätty tarjous
erään Drumsön
osan luovutta-
misesta kau-
pungille.

Kun kauppias Julius Tallberg oli ilmoittanut suostuvansa Osakeyhtiö Suomen teollisuuskonttorille Drumsöstä luovuttamaan erään alueen teollisuustonteiksi, kuitenkin ainoastaan sillä ehdolla että kaupunki ottaisi haltuunsa erään Drumsön itärannalla sijaitsevan alueen, teki mainittu osakeyhtiö kaupunginvaltuustolle anomuksen, että valtuusto ottaisi herra Tallbergin tarjouksen harkittavakseen. Rahatoimikamari antoi asiasta syyskuun 12:ntena päivätyn lausunnon 4).

Rakennuskonttorin laskelman mukaan oli kaupungille tarjotun maa-alueen pinta-ala n. 300,000 ja vesialueen pinta-ala n. 1,100,000 m². Sitä paitsi sitoutui herra Tallberg Drumsöstä maksutta antamaan

1) Kvston pöytäk. 24. 1. 53 §. — 2) S:n 20. 8. 92 §. — 3) S:n 15. 10. 18 §.
— 4) Kvston pain. asiakirj. n:o 23.

tuonnempana mainitun sillan tai pengermän täyteainetta, varaamaan kaupungin käytettäväksi tilaa noin 50 metrin levyisen, kaupungille ja muulle Drumsön alueelle yhteisen, idästä länteen kulkevan kadun teettämiseksi kaupungille tarjotun alueen pohjoispuolelle sekä maksutta varaamaan paikan mainituilta alueilta Drumsön länsirantaan kulkevalle kaksoisraiteiselle rautatielle, joka yhdistäisi satamarataverkon valtionrautateihin, esimerkiksi Albergan aseman luona. Luovutukseen liitti herra Tallberg seuraavat ehdot: 1) että kaupunki ennen vuotta 1925 Merholman ja Drumsön välille rakentaa kiintonaisten sillan kaksia rautatie- ja raitiotieraitteita varten ja varaten riittävästi tilaa ajoja jalkamiesliikenteelle sekä saman ajan kuluessa johtaa rautatieraitteet siltaa pitkin teollisuuskonttorille luvatululle alueelle asti; 2) että kaupunki teettää ja pitää kunnossa 50 metrin levyisen kadun Drumsön sillankorvasta Hästskovikin lahteen asti herra Tallbergin tarkoitukseen varaamalla alueella; 3) että, ellei kaupunki tai raitiotieyhtiö ole ennen 1925 vuoden loppua käyttänyt oikeuttaan Drumsöhön rakentaa raitiotietä, herra Tallbergille myönnetään lupa määräämättömän ajan kuluessa rakentaa ja liikennöidä mainittua raitiotielinjaa siihen raiteeseen liittyen, joka on aikomus johtaa Merholman länsirantaan, ollen kaupunki oikeutettu viiden vuoden kuluessa anomuksen tekemisestä lunastamaan raitiotielaitoksen sen rakennusarvoon perustuvan arvion mukaan; 4) että Drumsön silta, joka pysyy kaupungin omaisuutena, maksutta luovutetaan käytettäväksi Drumsön liikennettä varten; sekä 5) että kaupunki pitää voimassa sille tarjotulla alueella olemassa olevat vuokrasopimukset.

Rahatoimikamarin kirjelmän ohessa seurasi kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunto, jossa pengerrys- ja siltalaitteiden sekä muiden tarpeellisten töiden kustannukset arvioitiin 3,360,000 markaksi. Hallitus lausui niinkään käsityksensä, ettei alueen vastaiseen laajentamiseen ollut mahdollisuutta olemassa, syystä että varsinkin sen eteläraja oli epäedullinen, koska teollisuuskonttorille luvattu maakaistale erotti kaupungin venäläisen sotaväen aikaisemmin käyttämästä niemekkeestä, joka välttämättä oli saatava kaupungin haltuun, jos herra Tallbergin tarjous hyväksyttiin. Maan käyttämistä vaikeutti se seikka, että suurin osa Drumsön pohjoisosassa sijaitsevaa niemekettä ei sisältynyt tarjoukseen. Kysymys, voiko kaupunki edullisesti käyttää aluetta satamalaitosten paikkana, oli selvittämättä ja riippui kokonaan siitä kaupungin satamain rakennusohjelmasta, jota kaupunginvaltuuston asettama komitea paraikaa laati. Toinen selvittämätön kysymys koski vastaisilla satama- ja teollisuusalueilla käytettävään työntekijäin asutusoloja, ja tähän taas liittyi kysymys Drumsön kylän yhdistämisestä Helsingin kaupungin alueeseen.

Mainittuaan erinäisiä lisämyönnytyksiä, joita herra Tallberg ja teollisuuskonttori olivat tehneet edellä kosketeltujen vaikeuksien vähentämiseksi, lausui rahatoimikamari käsityksensä, että puheenalaisesta maan hankinnasta koituvia kustannuksia luultavasti ei saataisi korvatuiksi yksinomaan tontinlunastuksilla. Vaikkei otettaisikaan huomioon sitä vähemmän miellyttävää seikkaa, että sijoitettaisiin teollisuusalue Helsinkiin johtavan väylän varrelle paikkaan, joka tulisi tuntuvasti paremmin käytetyksi herra Tallbergin alkuperäisen suunnitelman mukaisesti eli jaettuna huvilatonteiksi, oli jäljellä se haitta, että mainittu alue oli aivan liian pieni tyydyttääkseen sitä teollisuustonttien tarvetta, joka jo oli jonkin aikaa ollut olemassa ja rauhan tultua edelleen lisääntyisi. Edelleen huomautti kamari, että Hieta- ja Jätkäsaaren laitokset ynnä niihin luonnollisesti liittyvät Lapinniemen ja Merholman laitokset riittäisivät kaupungin tarpeisiin vuosikymmeniksi, joten laitosten ulottaminen Drumsöhön voisi alkaa vasta epämääräisessä tulevaisuudessa, ellei vapaasataman tarve sitä ennen käynyt tuntuvaaksi eikä tämän sataman sijoittamista Hieta- ja Jätkäsaareen pidetty sopimattomana. Kamarin mielestä voitiin ne suuret rahamäärät, joita Drumsön silta ja muut puheena olevan satamalaitoksen yhteydessä olevat työt vaatisivat, käyttää kaupungille edullisemmalla tavalla toteuttamalla aikoja sitten suunnitellut toimenpiteet, joiden hyödyllisyydestä kaupungille voi olla ainoastaan yksi mielipide, niinkuin Viikin virkatalon osto, kauan puheena olleen rautatien rakentaminen Sörnäsiniemekkeeltä Vanhankaupungin kautta Malmille taikka suuren, sopivasti sijaitsevan teollisuusalueen järjestäminen kaupungin ennestään omistamalle maalle. Kamari sentähden ehdotti, ettei tarjous aiheuttaisi toimenpidettä.

Asiaa kaupunginvaltuustolle esiteltäessä ¹⁾ oli olemassa professori K. A. Moringin antama lausunto, josta kävi selville, että voimassa olevan vesioikeuslain säännökset valtaväylän avoinna pitämisestä väyläsalmassa ja sillan rakentamisesta valtaväylään olivat esillä olevaan tapaukseen soveltuvia sekä että näytti olevan mahdollista saada asianmukainen lupa sillan rakentamiseen mainitun salmen poikki.

Valtuusto päätti evätä tarjouksen.

äätös eräiden
Merholman
osain ynnä
vesialueen
stosta vahvis-
tettu.

Sittenkuin lisätty kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt ²⁾ kauppias J. Tallbergin tarjouksen eräin ehdoin kaupungille luovuttaa Helsingin pitäjän Drumsön tilaan kuuluvan osan Merholmaa viereisine vesialueineen, ilmoitti ³⁾ maistraatti kirjelmässä tammikuun 26

¹⁾ Kvston pöytäk. 29. 10. 10 §. — ²⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 26. — ³⁾ Kvston pöytäk. 7. 5. 5 §.

päivältä, että senaatti oli saman kuukauden 10 päivänä vahvistanut tätä kauppaa koskevan päätöksen.

Syyskuun 21 päivänä 1917 antamallaan päätöksellä oikeutti senaatti Helsingin kaupungin pakkolunastusta käyttämällä hankki-
maan itselleen omistusoikeuden Helsingin pitäjän Korpaksen taloon kuuluviiin Brunakärriin ja Nyäkerin tiluskappaleisiin ¹⁾. Mikäli koski anomusta näiden alueiden yhdistämisestä kaupunkiin, oli senaatti kehoittanut kaupunkia pakkolunastuksen tapahduttua siitä tekemään eri hakemuksen. Asia lähetettiin ²⁾ rahatoimikamariin tarpeellista toimenpidettä varten.

Helsingin pitäjän Brunakärriin ja Nyäkerin pakkolunastamiseen myönnetty.

Kirjelmässä joulukuun 22 päivältä 1917 ilmoitti ³⁾ maistraatti, että senaatti oli saman kuukauden 6 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen ⁴⁾ 65,109:45 markan lisämäärärahan myöntämisestä Mankala fors aktiebolag yhtiön osakkeiden ostoon.

Mankala fors aktiebolag yhtiön osakkeiden ostoa koskevan päätöksen vahvistus.

Rahatoimikamarin marraskuun 4 päivänä tekemän esityksen mukaisesti hyväksyi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto kamarin toimenpiteen etuantina osoittaa 29,700 markkaa niiden kauppakirjain kartoituksen kustantamiseen, joilla mainittu yhtiö oli ostanut Iitin pitäjässä sijaitsevat maatilansa.

Määräraha kiinteistöjen kauppakirjain kartoituksen kustantamiseen.

Sittenkuin lisätty kaupunginvaltuusto oli päättänyt ⁶⁾ osoittaa 200,000 markkaa uusien osakkeiden merkitsemiseksi Helsingin makasiinosakeyhtiössä, ilmoitti ⁷⁾ maistraatti kirjelmässä tammikuun 26 päivältä, että senaatti oli saman kuukauden 10 päivänä vahvistanut mainitun päätöksen.

Päätös osakkeiden merkinnästä Helsingin makasiinosakeyhtiössä vahvistettu.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt ⁸⁾ kaupungille hankkia omistusoikeuden Drumsön maatalaan kuuluvaan Merholman osaan sekä antanut rahatoimikamarin tehtäväksi neuvotella mainitun saaren vuokraajain kanssa vuokrain lakkauttamisesta vastaisen kaupunginjärjestelyn toimeenpanemiseksi, teki ⁹⁾ kamari lokakuun 3 päivänä valtuustolle esityksen rouva S. Jonssonin hallussa olevan 3.3 ha:n laajuisen vuokra-alueen ynnä siinä sijaitsevain neljän asuinrakennuksen lunastamisesta. Kaupunki oli välikirjan mukaan velvollinen ennen 1925 vuoden loppua teettämään Merholman poikki kulkevan pääkadun, ja kaupungin etu vaati samaan aikaan pakkolunastamaan koko vuokralle annetun maan, jotta se saataisiin mahdollisimman pian tuloja tuottavaksi. Rahatoimikamarin mielestä ei ollut vähintäkään aihetta olettaa kiinteistöjen hinnan kohdakoin huojuistuvan, sillä niiden arvo oli sodan aikana herkeämättä

Merholman erään osan vuokraoikeuden ja rakennusten lunastaminen.

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 19. — ²⁾ Kvston pöytäk. 24.1.44 §. — ³⁾ S:n 24.1.41 §. — ⁴⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 23. — ⁵⁾ Kvston pöytäk. 26.11.9 §. — ⁶⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 38. — ⁷⁾ Kvston pöytäk. 7.5.5 §. — ⁸⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 26. — ⁹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 29.

kohonnut, minkätähden kamari oli päättänyt puoltaa tarjouksen hyväksymistä, vaikka pyydetty 150,000 markan hinta tuntuikin varsin korkealta. Kun herra Tallberg suorittaisi osan kauppahinnasta, ei lopullista kustannusmäärää vielä voitu mainita, mutta arveltiin sen nousevan noin puoleen pyydetystä hinnasta. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä rouva S. Jonssonin tarjouksen kaupungille myydä Merholmassa omistamansa rakennukset sekä hallintaoikeutensa mainitulta saarelta vuokraamaansa alueeseen;

kauppahinnan, 150,000 markkaa, maksettavaksi etuantina kaupunginkassasta; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi herra J. Tallbergilta kantaa hänen suoritettavansa osan kauppahinnasta ja aikansa kaupunginvaltuustolle tehdä ehdotuksen ostoa varten tarpeellisen määrärahan osoittamisesta.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

ysymys Malminkadun talon n:o 36 ostosta.

Sittenkuin kaupungin yleisten töiden hallitus oli tallitilan saamiseksi puhtaanapitolaitoksen hevosille ja asuntojen hankkimiseksi saman laitoksen ajomiehistöle tehnyt esityksen Malminkadun talon n:o 36 ostamisesta, esitti ²⁾ rahatoimikamari kirjelmässä kesäkuun 20 päivältä, että kaupunginvaltuusto päättäisi 290,000 markan hinnasta ostaa puheenalaisen kiinteistön ja osoittaa tarvittavat varat maksettavaksi 1917 vuoden obligatiolainasta. Valtuusto hyväksyi ³⁾ tämän esityksen. Kun kuitenkin omistaja oli ilmoittanut tarjouksen olevan voimassa ainoastaan elokuun 1 päivään eikä kaupunginvaltuusto siihen mennessä kokoontunut päätösvaltaisena eikä omistaja sittemmin ollut halukas taloa myymään, sai ⁴⁾ kysymys sen ostosta raueta.

ysymys Turun kasarmien hankkimisesta kaupungille.

Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle eräiden Helsingin kaupungissa sijaitsevien tonttien ja alueiden omistusoikeutta tutkimaan asetetun komitean syyskuun 19 päivänä 1914 antaman mietinnön ⁵⁾ selvityksineen Turun kasarmialueen sekä sen viereisten, sotalaitoksen käyttämien kampinnummen paikkain omistus- ja käyttöoikeudesta. Komitea oli Turun kasarmialuetta koskevain tutkimustensa tulokset koonnut seuraaviin lausuntoihin:

että vuonna 1829 annetulla armollisella määräyksellä Suomen valtiovaroja on osoitettu uuden kasarmin rakennuttamiseksi Katajanokalla olevan, Suomen valtion omistaman kasarmiryhmän sijaan;

että asianomaiset valtionviranomaiset valitsivat vastaiselle kasarmille paikan silloisen Espoon tullin viereltä n. s. kampinnummelta;

¹⁾ Kvston pöytäk. 29. 10. 10 §. — ²⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 14. — ³⁾ Kvston pöytäk. 20. 8. 12 §. — ⁴⁾ S:n 15. 10. 10 §. — ⁵⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 11.

että kasarmirakennusten pääryhmä, n. s. Turun kasarmi, vuosina 1830—1833 rakennettiin siihen paikkaan, joka voimassa olevaan kaupunginasemakaavaan on merkitty kortteliksi n:o 194;

että kasarmilaitokseen kuuluva harjoituskenttä samaan aikaan järjestettiin sille alalle, joka voimassa olevassa kaupunginasemakaavassa vastaa korttelia n:o 215;

että harjoituskentän länsirajalta osoitettiin paikka erinäisille kasarmiin kuuluville talousrakennuksille, joka tonttitila, niinikään sijaiten nykyisen korttelin n:o 215 alueella, sittemmin erotettiin talouskartanon eli pienemmän kasarmitalon nimiseksi;

että korttelien n:ojen 194 ja 215 käsittämä maa ennen vuotta 1829 oli kaupunkiin yhdistettyä maa-alueetta, käsittäen viljeltyä vuokramaata ja n. s. kampin osia, jota jälkimmäistä 1700-luvulla ja 1800-luvun alussa oli kaupunginviranomaisten suostumuksella käytetty sotaväen harjoituskenttänä, mutta joka kuitenkin oli edelleen kaupungin omaisuutta;

ettei kasarmin rakennusaikana eikä myöhemminkään ole kaupunginviranomaisten kanssa tehty sopimusta puheena olevain alueiden luovuttamisesta; jota vastoin talousosasto on hyljännyt k. senaatille vuonna 1831 tehdyn esityksen lunastuksen suorittamisesta kaupungille kasarmilaitoksen alaksi käytetystä viljellystä maasta;

että kuitenkin Suomen valtio, joka kaupunginviranomaisten hiljaisella suostumuksella on ottanut haltuunsa päätontin ja talouskartanon kaupungin veroa maksavalle väestölle läheisen tarpeen tyydyttämiseksi, on tämän luovutuksen johdosta saanut maksuttoman hallintaoikeuden paikkaan, niin kauan kuin se on sotilaallisiin tarkoituksiin tarpeellinen;

että harjoituskentän alue, semmoisena kuin sen rajat on merkitty 1836 vuoden kaupunginasemakaavaan, on vuonna 1832 kaupunginviranomaisten kanssa tehdyllä nimenomaisella sopimuksella luovutettu valtiolle määräämättömäksi ajaksi käytettäväksi sotaväen harjoituspaikkana;

että Suomen valtion siten edellä mainittuihin alueisiin saaman hallintaoikeuden täytyy katsoa tuottaneen valtiolle oikeuden luovuttaa paikan Venäjän sotalaitoksen käytettäväksi;

että kasarmialue siihen rakennettuine, Suomen sotalaitokselle kuuluvine rakennuksineen vuonna 1882 annetun määräyksen mukaan on luovutettu Venäjän sotalaitoksen maksutta käytettäväksi toistaiseksi ja kunnes siitä muuta määrättäneen, sillä ehdolla että kunnossapito on mainitun sotalaitoksen velvollisuutena;

että sotalaitoksella sentähden toistaiseksi ja kunnes tästä asianmukaisessa järjestyksessä muuta määrättäneen, on katsottava kau-

punkia kohtaan olevan kiistämätön hallintaoikeus kasarmialueisiin samoin ehdoin ja edellytyksin, mitkä Suomen valtioon nähden ovat voimassa; samoin kuin

että Töölön alueen vahvistetulla kaupunginasemakaavalla on laillinen todistusvoima puheena olevain alueiden rajainjärjestelyyn nähden, kuitenkin siten, että talouskartanon pohjoispuolella korttelin n:o 215 luoteiskolkassa sijaitseva noin 2,254 neliömetrin laajuinen alue ei kuulu kasarmialueisiin, vaan kiistämättä on kaupungin käytettävää omaisuutta.

Kirjelmässä kesäkuun 17 päivästä rahatoimikamari huomautti, että saksalaisen sotaväen keväällä valloittaessa kaupungin Turun kasarmialueen rakennukset ainakin osittain turmeltuivat siinä määrin, että niitä voi pitää miltei arvottomina. Näin ollen näytti erittäin sopivalta nykyään esittää kaupungin puolelta vaatimus mainitun alueen palauttamisesta kaupungin haltuun, jolle se toteensaatavasti kuului aikanaan ainoastaan ollen luovutettu valtiolle sotilastarkoitukseen sekä sittemmin annettu Venäjän sotalaitoksen käytettäväksi. Siinäkin tapauksessa että kotimainen sotaväki tarvitsisi mainituissa huoneistoissa käytettävänä olevaa kasarmitilaa, voitaisiin varmaan osoittaa paikkoja, jotka olisivat tähän tarkoitukseen sopivampia kuin puheena oleva keskeinen alue, joka sitä vastoin olisi kaupungille erittäin arvokas, mihin kunnalliseen tarpeeseen sitä käytettäneenkin. Jottei suotuisa ajankohta jäisi käyttämättä, olisi asiasta heti tehtävä esitys hallitukselle, ja kamarin mielestä tämä oli kaupunginvaltuuston asia.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ senaatilta tiedustella, oliko ja millä ehdoilla valtio suostuvainen palauttamaan alueen kaupungin käytettäväksi, ja antoi rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä asiasta keskusteluihin asianomaisten valtionviranomaisten kanssa.

Kysymys val-
olle luovutet-
tujen Kataja-
nokan aluei-
en vastaisesta
käytöstä.

Saatuaan ilmoituksen että kysymys Suomen valtiolle luovutettujen ja Venäjän sotalaitoksen hallussa aikaisemmin olleiden Katajanokan alueiden vastaisesta käytöstä oli hallituksessa pohdittavana, oli valmisteluvaliokunta kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta valmistelemaan asiaa, jotta kävisi selville, mitä etuja kaupungilla tässä oli valvottavana. Hallitus oli laadittanut alustavan luonnoksen Katajanokan itäosan järjestämiseksi ja huomautti antamassaan lausunnossa olevan mahdollista, että täyttämällä sekä pohjoista että kaakkoista ranta-aluetta niihin voitaisiin rakentaa varsin tilavia rantasiltoja. Pohjoispuolinen rantasilta oli erittäin sopiva kytkypaikka lähiseudulla liikehtiville, Kanavatorin viereiseen ahtaaseen tilaan pakotetuille höyrypursille ja höyrylautoille, ehkäpä muullekin liikenteelle. Erittäin tärkeää olisi, että kaupunki

¹⁾ Kvston pöytäk. 20. 8. 14 §.

saisi vastaisiin tarpeisiinsa käytettäväksi rantasillan vierelle suunnitellut uudet korttelit, joista toisessa nykyään oli venevaja ja makasiinirakennus, jota vastoin toinen vielä oli käyttämättä. Asemapiirroksen oli mainittu rantasilta suunniteltu niin leveäksi, että siinä oli tilaa puuistutukselle, jommoinen lehtokuja kaunistaisi aluetta ja josta luultavasti tulisi suosittu kävelypaikka. Kauniin yhtymäkohdan aikaansaamiseksi kävelypaikan ja Länt. Satamakadun välille olisi kortteli n:o 143 uudesti järjestettävä, niin että sen eteläosa luovutettaisiin kävelypaikaksi. Alueen kaakkoisosaan olisi tilaisuus järjestää makasiinitontteja ja varastopaikkoja, ei tosin sanottavan laajoja, mutta kuitenkin jossain määrin tarpeeseen riittäviä. Pitkin rantasiltaa kävisi niinikään laittaminen rautatieraiteen liittyväksi Rahapajanrannan raideverkkoon ja ehdotettujen varastotonttien yhteydessä käytettäväksi. Katajanokan itäisimmässä osassa sijaitseva telakka edellytettiin pysytettäväksi tähän laitokseen käytettyihin tuntuviin kustannuksiin sekä siitä olevaan hyötyyn katsoen. Ehdotuksessa oli Kauppiaankatua jatkettu itään päin valtion hallussa olevan korttelin n:o 159 eli vankila-alueen halki Katajanokan itä- ja länsiosain yhdistämiseksi keskenään, koska tämä yhteys yleiseltä liikennekannalta katsoen oli sangen tärkeä. Toinen yhdistävä katu oli suunniteltu vankilan eteläpuolelle Linnankadun keskiosasta lähteväksi, mutta se ei kykenisi korvaamaan ensinmainittua, joka tarjosi välittömiä yhteyksiä.

Heinäkuun 18 päivänä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että valtio sai pitää puheenalaisia alueita hallussaan ainoastaan niin kauan, kuin niitä käytettiin sotilaallisiin tarkoituksiin ¹⁾, ja selvää näytti olevan, että merikasarmit Katajanokalle sijoitettuna oli huonolla paikalla, koska siellä ei ollut tilaa laitoksen laajentamiseen ja satamia oli yltympärillä. Katajanokka olisi etusijassa varattava liikenteen tarpeisiin, koska sinne voisi järjestää hyvän ja mukavan sataman, esim. kappaletavarain tuontia varten. Ylipäätään ei voinut kylliksi panna painoa siihen seikkaan, että juuri Katajanokan keskeiset rantapaikat olivat kaupungille ehdottomasti tarpeelliset ja että uusien pakka- ja tulli-huoneiden aikaansaamista olisi sekä kunnan että valtion edun kannalta kaikin tavoin edistettävä. Kaupungin yleisten töiden hallituksen lähettämä asemakaavaluonnos näytti kamarista liian ylimalkaiselta, jotta sitä voisi panna pohjaksi alueen käyttämisestä päätettäessä. Kamarin mielestä olisi asialle eduksi, että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettaisiin antamaan seikkaperäinen karttaluonnos etusijassa huomioon ottamalla liikenteen tarpeet, ja voitaisiin tämä luonnos panna vastaisen harkinnan pohjaksi.

¹⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 33 vuod. 1911.

Rahatoimikamari huomautti edelleen, että olisi ryhdyttävä tarmokkaisiin keskusteluihin valtion kanssa ja valtiolle ehkä luvattava korvaukseksi uusia alueita. Keskustelujen yhteydessä olisi myös otettava käsiteltäväksi kysymys Katajanokan lääninvankilan alueen hankkimisesta kaupungille, koska vankila oli sopimaton mainitulla paikalla. Kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että puheena olevat alueet olisi kokonaisuudessaan varattava liikenteen tarpeisiin:

että satamaolojen järjestämisvaliokunta saisi toimekseen ensi tilassa ryhtyä valtion kanssa keskusteluihin mainittujen alueiden luovuttamisesta Helsingin kaupungille; sekä

että kysymys Katajanokan uudesti järjestämisestä sekä hake-mus asemakaavan muutoksen vahvistamisesta saisi jäädä siksi, kunnes on selvitetty, minkä osan alueista kaupunki voi saada takaisin sekä asia ehtinyt kypsyä ja tulla valmistelluksi.

Valtuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotukset.

Lapinniemen
hallintaoike-
iden palautta-
minen kaupun-
gille.

Kirjelmässä joulukuun 13 päiväältä 1917 rahatoimikamari mainitsi, että vuoden varrella oli ryhdytty valtion kanssa keskusteluihin mielisairaalan paikaksi luovutetun Lapinniemen alueen käyttö-oikeuden palauttamisesta kaupungin haltuun, joka alue oli käynyt kaupungille entistään tärkeämmäksi sen johdosta, että Hieta- ja Jätkäsaaren vierelle sekä Ruoholahteen oli ryhdytty rakentamaan satamalaitoksia. Oli laadittu suunnitelma, jonka mukaan valtiolle tarjot-taisiin 6—7 ha:n laajuinen alue XV kaupunginosasta Lääkäriin-kadun luoteispuolelta ja aivan läheltä yliopiston klinikkainsa paikaksi ostamaa korttelia n:o 526, joten yliopistolla olisi käytettävänä laaja alue tarkoituksiinsa. Asian silloisessa vaiheessa kaupunginvaltuusto antoi ²⁾ rahatoimikamarin toimeksi edelleen jatkaa aloitettuja kes-kusteluja, samalla kuin valtuusto periaatteessa hyväksyi ehdotetun tilusvaihdon.

Kivelänkadun
asuntotonttien
n:o:jen 1 ja 3
myynti.

Samalla kuin kaupunginvaltuusto periaatteessa hyväksyi raha-toimikamarin lokakuun 22 päivänä tekemän esityksen Töölön alu-
een kaupunginasemakaavan muuttamisesta, päätti ³⁾ valtuusto oikeut-taa insinööri E. Degerholmin 265,000 markan hinnasta lunastamaan Kivelänkadun tontit n:o: 1 ja 3 siten järjesteltyinä, kuin esityksen oheinen karttaluonnos osoitti, sekä sillä ehdolla, että tontille raken-nettiin kivitalo 10 vuoden kuluessa ja että lunastus ei tuottanut oikeutta vaatia Kivelänkadun tasoittamista, ennenkuin kaupunki sen katsoi tarpeelliseksi, sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi tehdä

¹⁾ Kvston pöytäk. 20. 8. 43 §. — ²⁾ S:n 7. 5. 29 §. — ³⁾ S:n 12. 11. 9 §; ks. myös tätä kert. siv. 3.

insinööri Degerholmin kanssa kauppakirjan noudattamalla edellä lueteltuja ehtoja ja kaupungin omistamain asuntotonttien myyntiin nähden vahvistettua järjestystä.

Kirjelmässä helmikuun 7 päivältä 1917 Duodecim-seura anoi, että korttelissa n:o 297 sijaitsevat Pitkäsillanrannan tontit n:ot 5, 7 ja 9 luovutettaisiin sille sairaalatalon paikaksi, johon taloon myös sijoitettaisiin seuran kokoushuoneisto ja kirjasto. Rahatoimikamarin tammikuun 10 päivänä tekemän esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto, yrityksen yleishyödylliseen laatuun katsoen, päätti 1) hakijalle luovuttaa puheenalaiset tontit 300,000 markan kauppahinnasta, joka sai olla korottomana lainana tonttien ensimmäistä kiinnitystä vastaan, niin kauan kuin niitä käytettiin edellä mainittuun tarkoitukseen, minkä ohessa luovutukseen kytkettiin lisäehdoksi, että sairaalarakennuksen julkisivupiirustukset oli alistettava kaupungin yleisten töiden hallituksen tarkastettaviksi ja hyväksyttäviksi.

Pitkäsillanrannan tonttien n:ojen 5, 7 ja 9 luovutus sairaalan paikaksi.

Helsingin ruotsalaisen metodisti-episkopaalisen seurakunnan kirjelmässä huhtikuun 23 päivältä 1917 kaupunginvaltuustolta anottua tonttia seurakunnan kirkko- ja seurakuntarakennuksen paikaksi päätti 2) valtuusto 85,000 markasta hakijalle myydä Apollonkadun tontin n:o 5 a, sillä edellytyksellä, että tontti järjestettiin asiakirjain oheisessa karttaluonnoksessa osoitetulla tavalla sekä että kauppahinta sai olla korottomana lainana, niin kauan kuin rakennusta käytettiin edellä mainittuun tarkoitukseen, mutta oli muussa tapauksessa erääntynyt. Tontti käsitti 1,050 m²:n alan ja sisältyi korttelien n:ojen 436 ja 448 järjestelykaavaan, joka oli laadittu paikan varaamiseksi erinäisille julkisille rakennuksille.

Apollonkadun tontin n:o 5 a luovutus kirkko- ja seurakuntatalon paikaksi.

Föreningen privata svenska flickskolan i Helsingfors nimisen yhdistyksen johtokunnan kirjelmässä tammikuun 7 päivältä kaupunginvaltuustolta anottua, että yhdistykselle talon aikaansaamiseksi mainitulle koululle luovutettaisiin korttelista n:o 436 Töölöstä Apollonkadun tontti n:o 12, ja rahatoimikamarin elokuun 1 päivänä antamassaan lausunnossa esitettyä 3), että mainittu tontti luovutettaisiin hakijalle 250,000 markan hinnasta eli lukien 88 markkaa neliömetriltä, kuitenkin niin että, katsoen koulun monivuotiseen hyödylliseen toimintaan ja siihen menettelyyn, jota samanlaatuisissa tapauksissa oli noudatettu muihin kouluihin nähden, kauppahinta saisi olla korottomana lainana, niin kauan kuin tonttia käytettiin yhdistyksen ilmoittamaan tarkoitukseen, mutta oli erääntynyt, kohta kuin tontti luovutettiin muuhun tarkoitukseen.

Apollonkadun tontin n:o 12 luovutus tyttökoulun paikaksi.

1) Kvston pöytäk. 7. 5. 40 §. — 2) Kvston pain. asiakirj. n:o 12; kvston pöytäk. 1. 7. 25 §; ks. myös tätä kert. siv. 3. — 3) Kvston pain. asiakirj. n:o 20.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto teki päätöksensä ¹⁾ rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti, paitsi että kauppahinnasta oli neljännes eli 62,500 markkaa maksettava tavallisessa järjestyksessä.

Evätyt anomus
Runebergka-
dun tontin n:o
56 luovuttami-
sesta.

Kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ toistaiseksi rahatoimikamarin kesäkuun 17 päivänä tekemän esityksen että kaupunki Töölön rukoushuoneyhdistykselle 93,500 markan hinnasta luovuttaisi 1,169 m²:n laajuisen Runebergkadun tontin n:o 56.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat.

Teollisuustont-
tien kuntoon-
pano Gumtäh-
dessä.

Marraskuussa 1915 oli kaupunginvaltuusto kehoittanut rahatoimikamaria lausumaan mielensä teollisuustonttien kuntoonpanetamista tarkoittavasta Helsingin kauppiaitten yhdistyksen tekemästä esityksestä. Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari asiakirjain kapinan aikana hukkuneen. Kun kuitenkin erikoisvaliokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan kysymystä lisätilan hankkimisesta teollisuuden tarpeisiin, oli laatinut ehdotuksen eräiden Gumtähden alueiden järjestämiseksi, esitti kamari, ettei yhdistyksen anomus aiheuttaisi toimenpidettä. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ jättää asian lepäämään, kunnes mainitun valiokunnan lausunto asiasta oli saatu.

Siirtolapuutar-
hain järjestä-
minen.

Toukokuun 7:ntenä päivätyssä kirjelmässä ⁴⁾ sosialilautakunta teki ehdotuksen siirtolapuutarhain perustamisesta kaupungin maalle. Lautakunta teki selkoa, miten ulkomailla ja eräissä Suomenkin kaupungeissa perheille, joilla ei ollut tilaisuutta kesäksi poistua kaupungista, oli hankittu tilaisuus kohtuullisesta maksusta vuokrata pieniä maapalstoja puutarhaviljelykseen; vallitseva elintarvepula oli nyt erikoisesti kiinnittänyt huomion tähän kysymykseen. Lautakunnan mielestä olisi Helsingissäkin ryhdyttävä järjestämään siirtolapuutarhoja. Kaupunginmaan aseman, pintamuodostuksen ja maaperän laadun johdosta kuitenkin oli vaikea löytää tarkoitukseen sopivaa aluetta. Siirtolapuutarhat olisi sijoitettava verraten lähelle niitä kaupunginosia, joissa etusijassa asui työväkeä, ja lautakunta ehdotti sopivaksi paikaksi Greijuksen viljelyspalstoja n:oja 15 ja 16. Kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen mukaan jaettaisiin alue 225 vähäiseen, 150—225 m²:n laajuiseen viljelyspalstaan, minkä ohessa varattaisiin paikka leikkikenttää varten.

¹⁾ Kvston pöytäk. 10. 9. 42 §. — ²⁾ S:n 20. 8. 70 §. — ³⁾ S:n 4. 6. 23 §. —

⁴⁾ Kvston pain. asiakirj. n:o 3.